

O jezikovnem vprašanji v načrtu novega civilnega postopka.

Oziraje se na razpravo g. Kavčnika, katera se je priobčila s tem naslovom v zadnji številki našega lista, zanimati utegne marsikoga odlomek zgodovine §-a 195. načrta novega civilnega postopka, katera določba se je v omenjeni razpravi po vsej pravici ostro obsodila.

Mogoče mi je bilo doslej dobiti le načrt pravnega reda z l. 1866. in oni z l. 1876., ne pa onega z l. 1881.

V prvo navedenem načrtu nahaja se § 146., ki slôve:

„Die Verhandlungen mit Personen, welche der Gerichtssprache unkundig sind, erfolgen mittelst eines Dolmetschers, welcher, wenn er nicht ein für allemal beeidet ist, dahin zu be-
eiden ist, dass er das ihm Mitgetheilte treu übertragen werde. Das über die Verhandlung aufzunehmende Protokoll ist zu verlesen und von dem Dolmetscher zu unterschreiben.

Die Führung eines Nebenprotokolls in der fremden Sprache ist nicht erforderlich.“

V načrtu z leta 1876. glasi se pa § 212. tako-le:

„Wenn an einer Verhandlung Personen theilnehmen, welche der Gerichtssprache unkundig sind, und sich nicht in einer Sprache auszudrücken vermögen, deren die Parteien, die Richter und der Schriftführer mächtig sind, so ist ein Dolmetsch in der Eigenschaft eines Sachverständigen zuzuziehen.“

Iz „Gerichtssprache“ nastala je sedaj „Sprache, in welcher verhandelt wird.“

Kako utemeljeni so pomisleki g. Kavčnika proti jezikovni določbi novega načrta, je s tem še jasneje.

Preti namreč nevarnost, da se bode v praksi pogosto razumeval izraz „Sprache, in welcher verhandelt wird,“ jednak izrazu „Gerichtssprache“. Kaj to pomeni, razvidi se, če se pomisli, kako se celo sedaj, ko imamo „jasna“ določila o rabi jezikov¹⁾

¹⁾ Omenim naj le naredbo pravosodnega ministerstva z dne 9. septembra 1860, št. 10340, katera je malo znana in se jo še manj izvršuje in po kateri se morajo zastopniki pri sodišči posluževati jezika zastopane stranke, če je v deželi v navadi.

pogosto pripeti, da se kratijo v sodnih naredbah jezikovne pravice strank. V dokaz temu sklicujem se na razne slučaje, katere priobčevati je žal imel priliko obilokrat naš list.

Dr. Supan.

Kako se morejo napraviti, kolikor se dá, pravične kazenske razsodbe.

Spisuje dr. Fran Oblak.

Resnico, če bi jo na sebi mogel kdo pregledati, bi omogočila brez vsakega dvoma, da bi tak srečen človek mogel o vsakovrstnih rečéh prav neovrgljivo soditi. Ker pa ni dano človeku, naj vidi še tako bistro, da bi vso resnico pregledal in izpoznal, torej je tudi neovrgljiva posledica, da ne more vselej takó soditi, da bi se njegova sodba strinjala z resnico na sebi in vsled tega so opravičeni vsi naporu v namen temu, da bi vsakdo, ki ima soditi, kolikor je le mogoče, resnico izpoznal.

Pri tem premišljevanji se vsakemu sami ob sebi predstavljajo razni zakoni, katerih namen je resnici na sebi več ali manj bližati se, in po stališči, kolikor so ti zakoni resnici več ali manj bliže, kar se izpozna iz njihove rabljivosti za vse mogoče dejanske slučaje: po tem stališči rabljivosti imenujejo se zakoni boljši ali slabši.

Namen moj ni o dobroti danih zakonov na sebi (*leges latae*) govoriti, ker ta je zadeva bolj spretnih činiteljev, in to tudi ni zadeva moje sedanje razprave: vendar bi kar rekel, da mislim, da vsakega sodnika, ki hoče vredno nositi to ime, dolžnost je, da dobro pozna dani zakon, in da ta zakon je popolnoma v njegovi zavesti, ker drugače ni misliti, da bi mogel po danem zakonu prav soditi.

Znanje zakonov je torej pred vsem podlaga, kolikor mogoče dobrih sodeb: če je zakon na sebi dober, bo (če je sodnik vesten), sodba dobra, če je zakon slab, bo sodba (vselej s primerom na resnico na sebi) slaba — ali po vsem bo zakonu prikladna.